

mgr Izabela Jaros

Streszczenie rozprawy doktorskiej nt.

***Kompetencje informatyczne nauczycieli a zastosowanie technologii
informacyjno-komunikacyjnych w edukacji wczesnoszkolnej***

Technologie informacyjno-komunikacyjne obecne są niemal w każdej dziedzinie współczesnego życia. Codziennością stały się e-płatności, e-faktury, e-zakupy, e-banki, e-urzędy, e-książki, e-edukacja a w ostatnim czasie również elektroniczna dokumentacja medyczna czyli e-zdrowie. Aktywności te możliwe są dzięki internetowi – przestrzeni, będącej źródłem informacji i komunikacji. Dzięki sieci internetowej, tworzenie, szerzenie i wykorzystanie wiedzy za pomocą nieustannie udoskonalanych technologii cyfrowych stało się siłą napędową rozwoju społeczeństwa. To z tej przyczyny, obecna forma społeczeństwa nosi nazwę społeczeństwa informacyjnego. Ekspansja technologiczna, której dzisiaj doświadczamy, najprawdopodobniej będzie trwała w kolejnych dekadach. Na rynku pracy potrzebni będą pracownicy, którzy będą przygotowani do funkcjonowania w skomputeryzowanym świecie, a przy tym będą kreatywni, będą myśleć krytycznie i posiadać twórcze podejście do rozwiązywania problemów, podejmować samodzielne decyzje, współpracować w grupie, tworzyć i zarządzać informacjami a przede wszystkim szybko adaptować się do zmieniających się warunków. I to właśnie do takiej przyszłości, szkoła już dzisiaj musi przygotowywać swoich uczniów.

Od kilku lat rola edukacji w cyfrowym świecie jest przedmiotem ożywionych dyskusji zarówno w środowiskach naukowych jak i mediach. Podczas licznie organizowanych konferencji, warsztatów i spotkań z ekspertami, analizie poddawany jest stan faktyczny polskiego szkolnictwa oraz potrzeba zmian w kierunku jego unowocześnienia i dostosowania do wymogów społeczeństwa informacyjnego.

Dostosowanie edukacji do wymogów XXI wieku powinno opierać się na najnowszych trendach w obszarze nauczania i uczenia się, z uwzględnieniem technologicznych postulatów dotyczących rozwijania umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Jednakże, sprostanie tym wymogom wymaga spełnienia wielu warunków. Podstawowym kryterium unowocześnienia polskiej szkoły jest zapewnienie nowoczesnej infrastruktury informatycznej. Kolejnym warunkiem sine qua non jest

przygotowanie nauczycieli do wdrażania edukacyjnych technologii w procesie dydaktycznym. Konieczne są działania skierowane na podnoszenie kompetencji cyfrowych pedagogów. To od ich przygotowania i umiejętności zależy, w jaki sposób zmieni się polska szkoła, już od pierwszego etapu edukacyjnego.

Kompetencje informatyczne nauczycieli, ich uwarunkowania, umiejętność stosowania dostępnych w szkołach cyfrowych narzędzi w procesie dydaktycznym oraz gotowość nauczycieli do podwyższania swoich kompetencji stanowią główny przedmiot badań niniejszej rozprawy doktorskiej. Podjęta w pracy problematyka badawcza koncentrowała się na następujących aspektach związanych z cyfryzacją świętokrzyskiego szkolnictwa podstawowego:

- ✓ rozpoznanie infrastruktury medialnej świętokrzyskich szkół podstawowych,
- ✓ określenie możliwości oraz ograniczeń dla nauczycieli edukacji początkowej wynikających z dostępności nowych technologii w ich miejscu pracy,
- ✓ poznanie czynników wpływających na deklarowany przez uczestniczących w badaniach nauczycieli klas 0-III poziom cyfrowych kompetencji,
- ✓ zbadanie związku pomiędzy poziomem kompetencji informatycznych nauczycieli a wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych na I etapie edukacyjnym,
- ✓ opracowanie modelu implementacji technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji wczesnoszkolnej,
- ✓ poznanie potrzeb szkoleniowych nauczycieli klas 0-III w obszarze podnoszenia kompetencji cyfrowych,
- ✓ poznanie wymagań pracodawców (dyrektorów szkół podstawowych) dotyczących poziomu kompetencji informatycznych ubiegających się o zatrudnienie nauczycieli.

Rejestr zmiennych zastosowanych w badaniu obejmował: staż pracy w zawodzie nauczycielskim, stopnie awansu zawodowego nauczycieli, miejsce zatrudnienia nauczycieli, specjalizacja zawodowa, poziom kompetencji informatycznych nauczycieli, zaawansowanie technologiczne stosowanych narzędzi cyfrowych, częstotliwość stosowania środków technologii informacyjnej, zaawansowanie technologiczne oprogramowania komputerowego wykorzystywanego w procesie dydaktycznym, częstotliwość stosowania oprogramowania komputerowego, zastosowanie narzędzi cyfrowych w procesie dydaktycznym, zastosowanie oprogramowania komputerowego w procesie dydaktycznym oraz technologie informacyjne w komunikacji z rodzicami.

Podjęte badania przeprowadzone zostały w 26 publicznych szkołach podstawowych, zlokalizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego. W badaniach uczestniczyło 317 nauczycieli oraz 24 dyrektorów szkół podstawowych. Zebrany materiał badawczy został poddany analizie ilościowej i jakościowej (przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego Microsoft Excel 2010), a następnie zinterpretowany. Do opracowania modelu implementacji technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji zastosowany został program Microsoft Visio Professional 2013. Praca składa się z jedenastu rozdziałów. Wnioski z badań przedstawione zostały w końcowej części dysertacji. Zostały one wzbogacone o postulaty adresowane do administracji samorządowej i oświatowej, odpowiedzialnej w szczególności za ustawiczne kształcenie czynnych nauczycieli. Zamieszczone są tam również rekomendacje, kierowane do środowisk akademickich, realizujących kształcenie nauczycieli wczesnej edukacji.